

राष्ट्रिय खोपको बहुमात्रा भ्याक्सिन भायल नीति

पूर्ण खोप, सुरक्षित भविष्य

बाल स्वास्थ्य महाशाखा
स्वास्थ्य सेवा विभाग
स्वास्थ्य मन्त्रालय

चैत्र २०५९ - बैशाख २०६०

राष्ट्रिय खोप कार्यक्रममा बहुमात्रा भ्याक्सिन (Multi-dose) भायलको प्रयोग गर्ने नीति:

नीति : खोलिएको बहुमात्रा (भ्याक्सिन) भायलको प्रयोग गर्ने ।

विषय: खोलिएका (भ्याक्सिन) भायलको बचावट, खोलिएको भ्याक्सिन भायललाई विसर्जन गर्ने, भ्याक्सिनको मौज्जात व्यवस्थापन, सुख्खा गरिएको (Freeze dried), preservative भएको तरल भ्याक्सिन, प्रतिकूल प्रभावहरु र भ्याक्सिन खेर जाने दर ।

नीतिगत अवधारणा:

क) ओरल पोलियो भ्याक्सिन (Oral Polio Vaccine):

स्वास्थ्य कार्यकर्ताले खोलिएको खोप भायल निम्न लिखित अवस्थामा पुनः प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।

- VVM को अवस्था ठिक देखिएमा
- खोपको म्याद ननाघेमा ।
- भ्याक्सिनमा मिसावट वा प्रदुषणको शंका नभएमा ।
- माथिका तीनवटै अवस्थाहरु उपयुक्त भए तापनि भ्याक्सिन अधिकतम ४ हप्ता सम्म मात्र प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

माथि उल्लेखित खोप नियमित वा विशेष खोप सेसनमा प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

ख) डि.पी.टी, हेप बी, टी.टी. भ्याक्सिनको प्रयोग बारे ।

जिल्ला भित्रका अधिकार प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाहरुले खोलिएको डि.पी.टी, हेप बी. र टी.टी. भ्याक्सिनलाई सुरक्षित राख्ने र बढीमा चार हप्ता भित्र अर्को पटकको सेसनमा निम्न अवस्थाहरु ठिक दुरुस्त पाइएमा प्रयोग गर्न सक्ने छन् ।

- ☞ भ्याक्सिनको मिति (म्याद) ननाघेको भएमा ।
- ☞ भ्याक्सिन भण्डारणमा उपयुक्त तथा कोल्ड चेनको राम्रो स्थिति भएमा ।
- ☞ भ्याक्सिन भायलको ढक्नी पानीमा नडुबेको भएमा ।
- ☞ भ्याक्सिन भायलबाट सिरिञ्जमा भ्याक्सिन तान्दा सुरक्षित विधि अपनाइएको भएमा ।
- ☞ भ्याक्सिन भाएलमा लेवल भएमा र VVM को अवस्था ठिक दुरुस्त देखिएमा ।

जिल्ला व्यवस्थापकले आफ्नो जिल्ला र अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई चार हप्तासम्म खोप सुरक्षित राख्न सक्ने प्रमाणित गर्न सक्ने छ । यस्तो स्वास्थ्य संस्थालाई प्रमाणित निम्न कुराहरुको आधारमा गरिने छ ।

- ☞ स्वास्थ्य संस्थाहरुका कर्मचारीहरुले कोल्ड चेन व्यवस्था चुस्त राखेमा
- ☞ खोप सम्बन्धि उपकरण ठिक र दुरुस्त राखेमा ।
- ☞ खोप भण्डार र खोपको खेर जानेदरको ठिक व्यवस्थापन गरेमा ।

घुम्ती खोप शिविर, आउट रिच खोप सेवाका लागि खोलिएका खोप भायलहरु, मिसावट, प्रदुषण हुने, चाँडै विग्रिने खतरा भएकोले ३ दिन सम्म मात्र प्रयोग गर्न सकिन्छ । भ्याक्सिन प्रयोग गर्दा खोपको म्याद ननाघेको र प्रदुषण नभएको हुनुपर्ने छ । भ्याक्सिन कहिल्यै पनि घाममा राख्नु हुँदैन ।

आपूर्ती व्यवस्था महाशाखाले VVM भएका भ्याक्सिन भायलहरु खरिद गर्नुपर्नेछ ।

ग) वि.सि.जी. र दादुरा

घोलिएको वि.सि.जी. र दादुरा खोप बचाएर राख्न हुँदैन । एक पटक घोलिएको भ्याक्सिन सेसनको अन्त्यमा विसर्जन गर्नुपर्छ अथवा बढीमा ६ घण्टा भित्रमा प्रयोगमा ल्याउने ।